

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

LAPE

Osaamis- ja tukikeskukset (OT-keskukset)

Palvelujen koordinoitua,
tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä
vaativaa asiakastyötä

22.5.2018

Päivi Kaukonen, LAPE
Marjo Malja, STM

- # OT-keskus
- on uusi integratiivinen palvelurakenne lasten, nuorten ja perheiden kaikkein vaativimpien palveluiden varmistamiseen ja tuottamiseen, tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä palveluiden yhteistyöaluetasoiseen koordinointiin.
- OT-keskukset perustetaan yliopistosairaaloiden maakuntiin (HKI, TRE, TKU, OULU, KUOPIO) ja ne palvelevat koko sote-uudistuksessa muodostuvia yhteistyöalueitaan.
 - LAPE-kauden tavoitteena on määritellä **OT-keskuskonseptin yhteinen ydin – keskeiset rakenteet, periaatteet ja toimintamallit, jotka ovat yhteisiä kaikille viidelle OT-keskukselle**. Sen lisäksi OT-keskuksilla on alueellisia kehittämistarpeita ja keskukset tekevät keskinäistä työnjakoa.

OT-keskusten toimintamalli

suunnitellaan alueellista
ja valtakunnallista
vuoropuhelua käyden

OT-keskusten kansallinen kehittämistyö

Edustettuna kaikki viisi yhteistyöaluetta ja
sidosryhmiä

- LAPE-päivät, yhteiset työpajat
 - Erityistason yhdyspinnat ja integraatio
- Valtakunnalliset OT-kokoukset
- OT-työrukkanen (1x kk)

- Viisi yliopistosairaalammaakuntaa ovat saaneet erityistä rahoitusta LAPE muutosohjelmasta alueensa OT-keskustoimintamallin suunnitteluun
- Kullakin alueella on omat suunnittelu- ja yhteistyörakenteensa
- Kaikki yhteistyöalueen maakunnat ovat mukana suunnittelussa

Taustaa OT-keskuksille

- Vaativaa erityisosaamista edellyttäviä palveluja tarvitsee vain pieni osa lapsista, nuorista ja heidän perheistään → suuri osa kustannuksista
- Usein kyseessä monien vaativien palvelujen samanaikainen tarve
- Osa jää ilman tarvitsemiaan palveluja → pitkäjänteiset seuraukset oppimiseen ja hyvinvointiin → suuret kustannukset

Toimiva lastensuojelu

Selvitysryhmän loppuraportti

STM

Raportteja ja muistioita 2013:19

- Palvelut hajanaisia, puutteellisia ja päällekkäisiä, suuret alueelliset erot → tehottomuutta, kallista, mahdollistaa osaoptimoinnin
- Integroidut palvelumallit tuottaneet kustannussäästöjä → rahaa ja resursseja voidaan suunnata varhaisempaan apuun

Tavoitteita OT-keskusten palveluille

Kohderyhmänä noin 1 %
lapsista, nuorista ja
heidän perheistään

- Alueellisesti yhdenvertainen vaativimpien palveluiden saatavuus
 - Tavalla tai toisella - jalkautuminen, konsultaatiot, digipalvelut
- Keskittäminen mahdollistaa vaativan erityisosaamisen kertymisen → laatu
- Asiakaskeskeinen integraatio → helposti avautuvat palvelut, ei tarvitse hakea monesta eri paikasta
- Perus- ja erityistasolla vapautuu resursseja, kun vaikeimpiin tilanteisiin saa apua

OT-keskusten tehtävät

OT-keskusten tehtävät

- Viiteen yksikköön keskitettävät vaativimmat ja harvoin tarvittavat palvelut, jotka suuntautuvat koko yhteistyöalueelle mm. liikkuvien, konsultaatio- ja digipalvelujen avulla.
- Yhteistyö yliopistojen, yliopistollisten sairaaloiden, maakuntien, sosiaalialan osaamiskeskusten ym. kanssa
 - tutkimus- ja kehittämistoiminta ja tiedolla ohjaaminen, tutkimustietoa palveluihin.
- Valtakunnalliset ja yhteistyöalueelliset vastuut sekä palvelukokonaisuuksien suunnittelun ja yhteen sovittamisen koordinointi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

OT-keskusten verkostorakenne

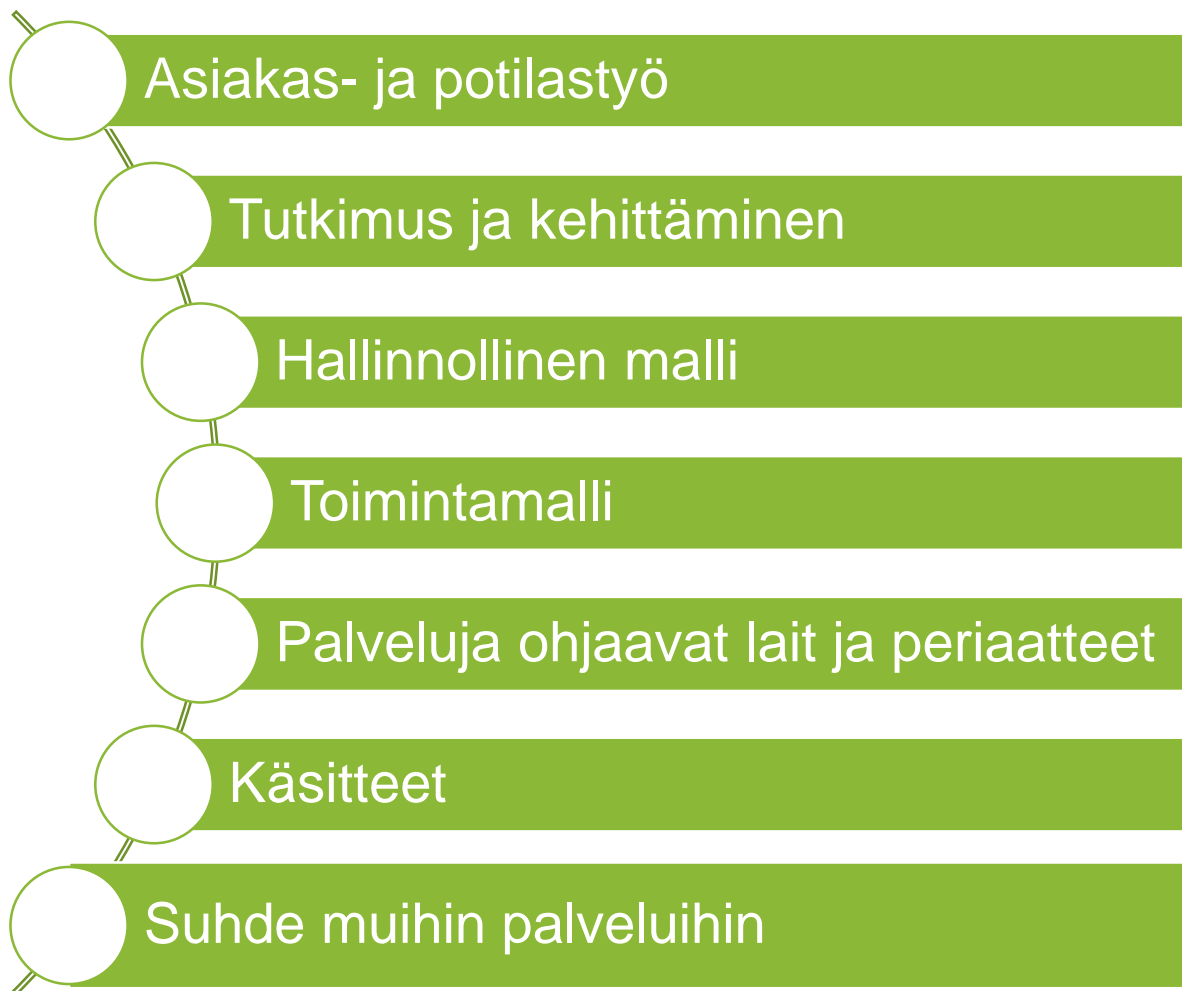
OT-keskusten verkostorakenne

- OT-keskuksiin sijoittuu tai verkottuu esimerkiksi osa vaativasta lasten ja nuorten erikoissairaanhoidosta, vaativin lastensuojelu, lasten ja nuorten oikeuspsykiatria, EVAT, koulukodit, vaativimmat vammaispalvelut sekä maahanmuuttajalasten ja -nuorten vaativat palvelut, vaativinta osaamista edellyttävät ero- ja adoptiopalvelut jne.
- Keskeisenä yhdyspintana varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitokset / vaativa erityinen tuki, Valteri-koulu, sairaala- ja laitoskoulut, VIP-verkosto
- Järjestöjen vaativat erityispalvelut, KELA, poliisi, oikeustoimi, rikosseuraamuslaitos, yksityiset vaativat erityispalvelut jne.

Kehittyvä sote-lainsäädäntö taustalla

- Terveydenhuollon osalta alueellisen kokonaisuuden suunnittelu ja yhteen sovittaminen on keskittämisasiasetuksessa säädetty yliopistosairaaloiden vastuulle.
- Sosiaalihuollon palveluissa ei vastaavaa porrasteisuutta, mutta sosiaalihuollon palveluiden keskittämisasiasetusta valmistellaan. LAPE tekee ennakkotyötä säädösvalmisteluun.
- Tarvittava lainsäädäntöpohja on tarkasteltava SOTE-lainsäädännön laatimisen ja siihen liittyvien lakimuutosten yhteydessä

OT-suunnittelun kulmakivet

Keskeisenä
yhdyspintana
VIP-verkostot
(OKM, OPH)

OT-keskukset yhteistyöalueilla

Vaativimpien palvelujen keskus ja verkosto

- Osin uudenlaisia suoria asiakaspalveluja
 - vahvasti eri osaamista yhdistäviä palveluja, jotka vastaavat vaativimpiin palvelutarpeisiin (koulukodit, ns. hybridiyksiköt)
- Osin olemassa olevien palvelujen verkostoitumista suorassa asiakas- ja potilastyössä
 - sekä keskenään että erityis- ja peruspalvelujen tueksi, asiakaslähtöisesti
 - kun tarvitaan vahvaa, monen eri ammattilaisen erityisosaamista

Osaaminen ja tutkimus

Tutkimus ja
kehittäminen
- yhteistyö mm.
yliopistojen ja
AMK:n kanssa

Konsultaatiot
ja asian-
tuntijoiden
kokoaminen
mm. uusien
ilmiöiden edessä

Tietopankkien
ylläpito ja
menetelmien
levityksen tuki

Tiedolla ohjaaminen

Vahva kytkös suoraan asiakas- ja potilastyöhön ylläpitää vaativaa erityisosaamista

Kiitokset

#lapemuutos

stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut

palvi.kaukonen@fimnet.fi